

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2026/1734

z dnia 16 lipca 2026 r.

zmieniające załącznik I do rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania w odniesieniu do zezwolenia na ogłuszanie przy pomocy urządzenia bolcowego niepenetrującego i na ogłuszanie przy pomocy lekkiej piany azotowej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 4 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 ustanowiono metody ogłuszania zwierząt. Zgodnie z art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 załącznik I do tego rozporządzenia może zostać zmieniony w celu uwzględnienia postępu naukowego i technicznego na podstawie opinii Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności („Urząd”), pod warunkiem że nowa metoda zapewnia poziom dobrostanu zwierząt co najmniej równy poziomowi zapewnianemu przez obecne metody. Załącznik może zostać zmieniony w oparciu o nowe informacje naukowe i techniczne.
- (2) W metodzie ogłuszania przy pomocy urządzenia bolcowego niepenetrującego wykorzystuje się trzpień grzybkowy, który uderza w czaszkę, nie naruszając mózgu, przez co zwierzę traci przytomność wskutek wstrząśnienia mózgu albo – w przypadku nowo urodzonych zwierząt – umiera.
- (3) Komisja zwróciła się do Urzędu o wydanie opinii, które posłużyłyby jako rzetelna podstawa naukowa przyszłych dyskusji na szczepie Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (WOAH) w związku z przeglądem odpowiednich norm dotyczących dobrostanu zwierząt podczas uboju i uśmiercania. W latach 2019–2024 Urząd przyjął szereg opinii na temat dobrostanu różnych gatunków zwierząt podczas uboju i uśmiercania.
- (4) W 2020 r. Urząd przyjął opinię w sprawie dobrostanu świń podczas uśmiercania do celów innych niż ubój ⁽²⁾ („opinia dotycząca świń”). Na podstawie badań naukowych nad humanitarnymi metodami eutanazji, przeprowadzonych na nowo urodzonych prosiąt uśmierconych w gospodarstwie, w opinii dotyczącej świń stwierdzono w szczególności, że:
 - wykazano, że urządzenie bolcowe niepenetrujące jest wykonalną metodą natychmiastowego ogłuszenia, po którym następuje śmierć nowo urodzonych prosiąt, oraz że
 - metoda ta jest skuteczna i powoduje utratę przytomności tylko wtedy, gdy jest stosowana w określonych warunkach (zwłaszcza w odniesieniu do krępowania, sposobu przyłożenia urządzenia do głowy przed strzałem oraz energii kinetycznej wytwarzanej przez urządzenie).
- (5) W opinii dotyczącej świń EFSA oceniła dane z różnych badań nad wykorzystaniem ogłuszania przy pomocy urządzenia bolcowego niepenetrującego, które ograniczały się głównie do prosiąt do 10,9 kg żywej wagi. W opinii stwierdzono, że pneumatyczny pistolet bolcowy niepenetrujący, o mocy zapewniającej wystarczającą energię kinetyczną i stosowany we właściwym położeniu, powoduje natychmiastową i nieodwracalną utratę przytomności i śmierć mózgu u prosiąt do 10,9 kg żywej wagi oraz śmierć nowo urodzonych prosiąt do 5 kg żywej wagi. Dostępne są jednak ograniczone dowody naukowe na temat skuteczności urządzenia bolcowego niepenetrującego, jeśli chodzi o uśmiercanie prosiąt powyżej 5 kg żywej wagi. Metodę tę można zatem uznać za metodę uśmiercania prosiąt do 5 kg żywej wagi oraz za prostą metodę ogłuszania w przypadku prosiąt od 5 do 10 kg.

⁽¹⁾ Dz.U. L 303 z 18.11.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1099/oj>.

⁽²⁾ Opinia EFSA w sprawie dobrostanu świń podczas uśmiercania do celów innych niż ubój, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6195>.

- (6) Ogłuszanie przy pomocy urządzenia bolcowego niepenetrującego jest już wymienione w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 w odniesieniu do kategorii zwierząt innych niż świny. W oparciu o dowody przedstawione w opinii dotyczącej świń należy zmienić załącznik I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009, aby umożliwić jego stosowanie jako metody uśmiercania prosiąt do 5 kg oraz jako prostego ogłuszania prosiąt od 5 do 10 kg.
- (7) W 2024 r. Urząd przyjął opinię w sprawie dobrostanu owiec i kóz podczas uśmiercania do celów innych niż ubój⁽³⁾ („opinia dotycząca owiec i kóz”). W opinii tej stwierdzono, że urządzenie bolcowe niepenetrujące powoduje utratę przytomności wskutek wstrząśnienia mózgu oraz śmierć jagniąt i kozłat do 4,5 kg żywej wagi i jest odwracalną metodą ogłuszania jagniąt i kozłat od 4,5 do 10 kg żywej wagi. W związku z tym Urząd zaleca ograniczenie stosowania urządzenia bolcowego niepenetrującego jako metody uśmiercania jagniąt i kozłat do 4,5 kg. W przypadku jagniąt i kozłat od 4,5 do 10 kg żywej wagi urządzenie bolcowe niepenetrujące można stosować jako prostą metodę ogłuszania.
- (8) W załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 wymieniono już urządzenie bolcowe niepenetrujące jako prostą metodę ogłuszania przeżuwaczy do 10 kg. W oparciu o dowody przedstawione w opinii dotyczącej owiec i kóz oraz w celu zapewnienia pewności prawa należy zmienić załącznik I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009, aby umożliwić stosowanie urządzenia bolcowego niepenetrującego jako metody uśmiercania jagniąt i kozłat do 4,5 kg żywej wagi oraz ustanowić wymogi szczegółowe dotyczące stosowania tej metody w przypadku prosiąt, jagniąt i kozłat.
- (9) Ponadto, zgodnie z opiniami EFSA dotyczącymi świń oraz owiec i kóz, stosowanie ogłuszania przy pomocy urządzenia bolcowego niepenetrującego powinno podlegać szczegółowym wymogom, aby zapewnić śmierć albo utratę przytomności zwierzęcia. W szczególności należy określić sposób krępowania i przyłożenia urządzenia do głowy zwierzęcia przed strzałem.
- (10) Zgodnie z art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 każda osoba zainteresowana zezwoleniem na nową lub zmodyfikowaną metodę ogłuszania może przedstawić niezbędne dane techniczne i naukowe. Na tej podstawie Komisja zwraca się do Urzędu o ocenę informacji naukowych lub technicznych oraz równoważności lub poprawy dobrostanu zwierząt w odniesieniu do istniejących metod ogłuszania.
- (11) W dniu 22 grudnia 2021 r. Komisja otrzymała od podmiotu gospodarczego („wnioskodawca”) wniosek o aktualizację załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 w celu uwzględnienia stosowania piany lekkiej wykorzystującej azot do ogłuszania i uśmiercania świń i drobiu. Wnioskodawca wyjaśnił równoważność w odniesieniu do obecnych metod w załączniku I oraz przedstawił szereg publikacji i informacji technicznych uzasadniających wniosek.
- (12) W dniu 13 maja 2022 r. Komisja zwróciła się do Urzędu o wydanie opinii naukowej z związku z tym wnioskiem.
- (13) W dniu 3 czerwca 2024 r. Urząd przyjął opinię w sprawie stosowania piany lekkiej wykorzystującej azot do ogłuszania i uśmiercania świń i drobiu⁽⁴⁾. W opinii stwierdzono w szczególności, że:
- ekspozycja świń na pianę lekką (liczba spienienia 1:> 250) wypełnioną azotem, prowadząca do deficytu tlenu (< 2 % stężenia resztkowego tlenu), zapewnia poziom dobrostanu zwierząt co najmniej równy poziomowi zapewnianemu przez ekspozycję na dwutlenek węgla w wysokim stężeniu,
 - ekspozycja drobiu na pianę lekką (liczba spienienia 1:> 250) wypełnioną azotem, prowadząca do deficytu tlenu (< 2 % stężenia resztkowego tlenu), zapewnia poziom dobrostanu zwierząt co najmniej równy poziomowi zapewnianemu przez ekspozycję na dwutlenek węgla w wysokim stężeniu, zwłaszcza podczas gazowania kurników, oraz poziom dobrostanu zwierząt co najmniej równy poziomowi zapewnianemu przez porażenie prądem elektrycznym w kąpeli wodnej.

⁽³⁾ Opinia EFSA w sprawie dobrostanu owiec i kóz podczas uśmiercania do celów innych niż ubój, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8835>.

⁽⁴⁾ Opinia EFSA w sprawie stosowania piany lekkiej do ogłuszania i uśmiercania świń i drobiu, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8855>.

- (14) Dane przedłożone przez wnioskodawcę i ocenione przez Urząd, które pochodzą z różnych przytoczonych w opinii Urzędu badań dotyczących stosowania ogłuszania przy pomocy lekkiej piany azotowej, ograniczają się do świń od 15 do 41 kg żywej wagi oraz kur niosek i brojlerów w każdym wieku. Nie ma dowodów na to, że stosowanie tej metody ogłuszania lub uśmiercania zwierząt innych niż te kategorie świń i drobiu gwarantuje poziom dobrostanu zwierząt co najmniej równy poziomowi zapewnianemu przez ekspozycję na dwutlenek węgla w wysokim stężeniu.
- (15) Biorąc pod uwagę, że metoda ogłuszania przy pomocy lekkiej piany azotowej nie jest wymieniona w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009, oraz że zapewnia ona dobrostan równy co najmniej jednej z zatwierdzonych metod, należy umieścić ją w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 wyłącznie w odniesieniu do wyżej wymienionych kategorii zwierząt.
- (16) Zgodnie z opinią EFSA w sprawie stosowania piany lekkiej wykorzystującej azot do ogłuszania i uśmiercania świń i drobiu lekka piana azotowa musi podlegać wymogom szczegółowym, które zapewniają skuteczne powodowanie utraty przytomności i śmierci przy użyciu pojemników do uśmiercania świń i drobiu w gospodarstwach do celów innych niż ubój. Należy zatem zmienić załącznik I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009, aby ustanowić wymogi szczegółowe dotyczące stosowania tej metody w przypadku świń i drobiu, zwłaszcza w odniesieniu do stężenia tlenu, okresu ekspozycji, liczby spienienia i współczynnika wytwarzania piany.
- (17) Należy zatem zmienić załącznik I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009.
- (18) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 wprowadza się zmiany określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 16 lipca 2026 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN

ZAŁĄCZNIK

W załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1099/2009 wprowadza się następujące zmiany:

1) w rozdziale I wprowadza się następujące zmiany:

a) w tabeli 1 wiersz 2 otrzymuje brzmienie:

Nr	Nazwa	Opis	Warunki użycia	Najważniejsze parametry	Szczegółowe wymagania dotyczące danej metody – rozdział II niniejszego załącznika
„2	Urządzenie bolcowe niepenetrujące	Poważne uszkodzenie mózgu spowodowane wstrząsem wywołanym przez zablokowany bolec bez penetracji. Uśmiercanie prosiąt do 5 kg żywej wagi oraz jagniąt i kozłat do 4,5 kg żywej wagi. Ogłuszanie proste: — prosiąt od 5 kg do 10 kg, — przeżuwaczy do 10 kg, z wyjątkiem jagniąt i kozłat do 4,5 kg, — drobiu, — królików, — zająców.	Przeżuwacze do 10 kg żywej wagi. Prosięta do 10 kg żywej wagi. Drób, króliki i zające. Ubój, zmniejszanie liczebności i inne sytuacje.	Pozycja i kierunek strzału. Odpowiednia prędkość, energia kinetyczna, średnica i kształt bolca dostosowane do gatunku i rozmiaru zwierzęcia. Siła zastosowanego naboju. Maksymalny czas między ogłuszeniem a kluciem albo uśmierceniem (s).	Punkt 1.”

b) w tabeli 3 dodaje się wiersz w brzmieniu:

Nr	Nazwa	Opis	Warunki użycia	Najważniejsze parametry	Szczegółowe wymagania rozdziału II niniejszego załącznika
„8	Lekka piana azotowa	Bezpośrednia ekspozycja przytomnego zwierzęcia w specjalnie skonstruowanych pojemnikach na pianę lekką jako nośnik azotu, prowadząca do deficytu tlenu poprzez redukcję ilości dostępnego tlenu do mniej niż 2 %.	Świnie od 15 do 41 kg żywej wagi, kury nioski i brojlery. Sytuacje inne niż ubój.	Stężenie tlenu. Czas ekspozycji. Liczba spienienia. Średnica pęcherzyków i jednorodność piany. Współczynnik wytwarzania piany. Dystrybucja piany.	Punkt 11.”

Nr	Nazwa	Opis	Warunki użycia	Najważniejsze parametry	Szczegółowe wymogi rozdziału II niniejszego załącznika
				Obsada. Temperatura wody i parowanie azotu. Substancja pianotwórcza. Widoczność zwierząt. Jakość (miętkość lub twardość) wody.	

2) w rozdziale II wprowadza się następujące zmiany:

a) pkt 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„1. *Urządzenie bolcowe niepenetrujące*

W przypadku stosowania tej metody u przeżuwaczy podmioty gospodarcze powinny zwracać uwagę, aby nie dochodziło do łamania kości czaszki.

W przypadku prosiąt urządzenie przykładą się jednorazowo na linii środkowej między kośćmi czołowymi i ciemieniowymi. Ciało prosięcia musi być skrupowane, a głowa musi spoczywać na twardej powierzchni.

U nowo urodzonych jagniąt i kozłąt wylot urządzenia przykładą się jednorazowo na linii środkowej za potylicą (tj. między uszami), przy czym broda jest przygięta do szyi.”;

b) dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

„11. *Lekka piana azotowa*

Stężenie resztkowego tlenu musi być stale monitorowane i wynosić mniej niż 2 % objętości do momentu śmierci zwierząt; czas ekspozycji musi wynosić co najmniej 5 minut w przypadku drobiu i 7 minut w przypadku świń.

Liczbę spienienia należy utrzymywać na poziomie $1 > 250$.

Średnica pęcherzyków w 95 % piany musi wynosić co najmniej 10 mm i należy zachować jednorodność piany. Współczynnik wytwarzania piany musi być odpowiedni, aby pojemnik napęścić w czasie krótszym niż 60 sekund.

Dystrybucja piany wewnątrz pojemnika musi być równomierna i pozbawiona kieszeni powietrznych.

Obsada w pojemniku musi być odpowiednia, aby umożliwić równomierną i jednoczesną ekspozycję zwierząt na deficyt tlenu.

Temperatura dostarczanej wody musi być letnia, a azot musi całkowicie przejść w stan pary przed dotarciem do generatora piany.

Substancja pianotwórcza nie może być szkodliwa dla zwierząt.

Piana musi być przezroczysta i zapewniać widoczność zwierząt.”.